

Slovo k povzbuzení na neděli 16. června 2024, na 11. neděli v mezidobí – B
Biblická čtení: Ez 17,22-24; Ž 93; 2Kor 5,6-10; Mk 4,26-34

Milé sestry, milí bratři,

v evangelijním úryvku máme dnes před sebou dvě krásná **podobenství o Božím království** předznamenána starozákonním viděním proroka Ezechiela. První z podobenství Boží království přirovnává **k člověku**, který zaseje do své země semeno a žasne, jak samo od sebe roste a zraje až ke žni. Druhé přirovnává Boží království **k hořčičnému semínku**, nejmenšímu ze všech semínek, ze kterého přesto vyroste košatý keř převyšující všechny jiné zahradní rostliny, tak košatý, že mohou ptáci hnízdit v jeho stínu.

Boží království znamená především **Boží blízkost**. Jeho podobenství obrazně vyjadřují, co v nás má **působit**, jak se **projevovat**, jaké ovoce nést nám i našemu okolí. Jak Boží blízkost můžeme **zakoušet** my i lidé kolem nás, otevřeme-li se jí skrze vztah s Pánem Ježíšem.

První z podobenství klade důraz na **živost a moc** samotného semene, na živoucí sílu Boží blízkosti, otevře-li se jí půda našeho srdce a života. Chce nás **povzbudit ve vztahu s Bohem**, v touze a snaze se Kristu **otevřít**, být vnímavou **půdou**, nechat Boha v našem životě trpělivě **působit**, nechat se jím **ovlivnit**. A možná také trochu **žasnout** nad živostí blízkosti Boha. A nad tím, že semínko je živější a mocnější než půda.

Druhé přirovnání – na základě kontrastu mezi maličkým začátkem a velkým výsledkem – chce zase možná především **utěšit**, že i zdánlivě malé a skryté **může vyrůst** v něco **velkého a krásného**. Že nenápadné se může stát velmi důležitým a **užitečným**. A že i proto člověk musí být **trpělivý** (o tom ostatně bylo už i první podobenství), a to v mnoha ohledech a oblastech života. Trpělivý sám se sebou, s druhými, i ve svém čekání na Boha. Výsledek takového trpělivého růstu hořčičného semínka – **košatý strom**, že ptáci mohou hnízdit v jeho stínu – ukazuje na **smysluplnost** vztahu s Bohem **i pro okolí** toho, komu byl tento vztah otevřen, kdo se mu jako půda otevřel. I kdyby třeba začátky byly **nepatrné** a zdánlivě nicotné. I tak se má stát člověk **útočištěm** pro druhé lidi, ve větvoví jeho vlivu se mají druzí cítit **bezpečně**. Což je jedním ze znamení, že semínko Boží blízkosti v lidském životě opravdu vyrostlo. Je-li tomu proto aspoň trochu tak, je naděje, že náš vztah s Bohem je nějak živý, není-li, možná odumřel, anebo nikdy ani nebyl pořádně navázán.

Každá půda je jiná. Ale Boží **semínko je silné**, umí se jí přizpůsobit, doufáme, aby ji oživilo, aby i suchopár se změnil v zahradu, jak říkali proroci.

Obě přirovnání – jakož i mnohá další podobenství zaznívajících z Ježíšových úst – měla být pro Kristovy posluchače **pomocí**, aby si aspoň nějak srozumitelně mohli **představit**, co to Boží království je, jak by Boží blízkost a vztah s Bohem měly vypadat a jak se mají projevit. Svět Ježíšových židovských současníků byl převážně **zemědělský**, proto byla přirovnání vzata z této oblasti dobře srozumitelná. My už v leccem pro porozumění potřebujeme určitý **výklad**, přiblížení orientálního světa Ježíšovy doby, dnes například v tom, jak malé vlastně hořčičné semínko je, jak to bylo se setím a půdou a podobně. U jiných, složitějších podobenství a přirovnání by byl leckdy žádoucí výklad ještě **podrobnější, odbornější** a třeba i **sofistikovanější**, aby k nám ten či onen obraz mohl promluvit ve své větší šíři a kráse.

A možná právě na tento moment – **na potřebu výkladu** – se zkusme ještě na chvíli zaměřit. Ostatně něco takového mohou evokovat i závěrečná slova dnešního úryvku: «Mnoha takovými podobenstvími jim (Ježíš) hlásal Boží slovo, jak to mohli pochopit. Bez podobenství k nim nemluvil. Když však byl se svými učedníky sám, všechno vysvětloval».

Potřebu určitého **výkladu** mají totiž **nejen podobenství**, ale celé Boží slovo, dokonce i evangelium. **Ne** však ve smyslu nějakého výkladu **vědeckého**, exegetického, analyzujícího biblický jazyk či přibližujícího historické okolnosti anebo biblickou topografii. Takový

výklad může pomoci, má své nezastupitelné místo, ale nejde předně o něj. **Ani** nejde o to, že by Boží slovo nemohlo působit **přímo**, bez výkladových poznámek, analýz či bez historicko-literárních hermeneutik. Ani nějaká kázání a vysvětlování nejsou nutná. Boží slovo je silné samo o sobě a je otevřeno všem.

Ale v **potřebě výkladu** jde spíše o jakési naše vnitřní předporozumění, o základní **způsob poslouchání Božího slova**, ba naslouchání celému Božímu zjevení. Jde o jakýsi **klíč** k jeho užitek přinášejícímu uchopení, ke skutečnému otevření se **Boží blízkosti**.

Pán Ježíš mluvil v **podobstvích**, protože tak **mohli** jeho posluchači smysl jeho slov **zaslechnout**, byli schopni se **otevřít** vztahu s ním. Mluvil k nim tak i proto, aby jim pak vše o samotě vysvětlil hlouběji. Mluvil **na jejich způsob**.

Takové je totiž **Boží mluvení**. Je Boží, od Boha pocházející a k Bohu vedoucí. Ale vždy také **na způsob** jeho posluchačů, na způsob konkrétních lidí. Boží slovo se stalo tělem, člověkem. **Schopnost lidství přijmout Boha** se ovšem stala konstitutivní pro samotné **vtělení**, Bůh sestoupil do lidství, jaké bylo. O to spíš něco takového platí pro zapsané Boží slovo, pro křesťanské zjevení, křesťanskou tradici. Vždyť to byl **horizont vnímání** Ježíšových **posluchačů**, jež **spoluurčil** způsob jeho **mluvení**, projevil se v něm, Pán Ježíš mluvil **na jejich způsob**. Říkal, co chtěl, ale i na jejich způsob.

A to je snad ona **potřeba výkladu**, jakýsi hermeneutický **klíč**, který – věřím – platí **stále**. Že Boha můžeme vnímat vždy **také jen skrze sebe**. Boží slovo je sice nadčasové, ale ne docela. Docela nadčasový je jen **Bůh sám**, Nejsvětější Trojice. Ale veškeré **vnímání** jeho přícházení do dějin, zkušenost s ním jsou vždy **spolu-určeny** člověkem, jeho horizontem. I samotný příchod Pána Ježíše je dobově podmíněný, je to příchod do konkrétního času a prostoru, v konkrétním jednom lidství a ke konkrétním lidem. Ti jsou proto **pro jeho rozpoznání** a následně inspirované **zapsání** této zkušenosti – v Božím slově – důležité. I **my sami** a naše **okolí**, naše **doba** jsme pro rozklíčování, **kde je Bůh a jeho království**, důležité. Porušení, slabí, hříšní, ne-mocní, ale **důležití**.

Bůh je vždycky poznáván a zakoušen **člověkem**, Boží zjevení vstupuje do horizontu člověka, stejně tak **Boží království**. Bůh je sice stále stejný, ale **ne jeho obraz** v nás lidech. Mění-li se člověk, musí se nějak **měnit i obraz Boha**, který člověk má. Může se měnit i způsob **prožívání Boží blízkosti**. Už třeba jen tím, že člověk **stárne**. Což pochopitelně **neznamená** nějaký bezbřehý relativismus a subjektivismus, ty vzhledem k jedinečnosti dějinného Božího příchodu k člověku ani možné nejsou. Ale **znamená** to otevřenost **stále novosti Božího království** a jeho **projevů**. Konkrétní Božího království se mohou měnit – člověk na zemi chodí několik miliónů let, křesťanství je zde přes tisíce let – , ale jedno se měnit nemůže: **Že Bůh je láska**, že Kristus je **maxima vtělení Boží lásky**, a že proto autentické **Boží království** může spočívat jediné ve skutečné **lásce**. V zakoušení Boha jako lásky a ve snaze o lásku.

To vše má snad ještě jednu konsekvenci: Že ve **zvěstování evangelia** Pána Ježíše proto nemůže jít jen o dobové přizpůsobení jazyka, ale vždy také i o určité **přizpůsobení obsahu**. **Ne** ve smyslu **svévole**, to určitě ne, to by byla šikmá plocha. A jsou navíc **konstanty projevů Boží lásky**, které budou platit stále, stejně jako vždy nějak platily. **Ale ve smyslu**, že měnící se a změněný člověk **nemůže** asi **Boha vnímat úplně stejně jako předtím**. Jinak však **neznamená** nutně lépe, jinak **znamená** prostě jinak, **trochu jinak**.

Boží semínko – dle dnešních přirovnání – **chce** zapadnout **do půdy, jaká je**. Možná i **podle půdy**, jaká je. Chce ji ale **měnit**, roste **vlastní silou**, zpočátku je možná **maličké**. Půda se má stát **plodnou**, v lásce. Vede-li nás naše křesťanství **k lásce** a **k bezpečí druhých** v našich větvích, je naděje, že je opravdu Boží, že semínko Pána Ježíše do půdy našeho života zapadlo.

Milé sestry, milí bratři – i při vědomí krásy starého a potřeby kontinuity ve vnímání Boha a jeho projevů – **se nebojme ani nového**. Nechtějme však nové své, nýbrž nové **Boží, Kristovo**, Boží blízkost stále novou, která proměňuje nás, ne my ji.